

צידה לדרך:

אלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך | פרשת בראשית

גיליון מס' 155 - התשפ"ד

בדרך הזמן

תפילה לישועה

כל אימת שמתרחשת צרה, או פאשר רוחות מלחמה מנשבות בעולם והלכבות הולמים מפחד, מקוים יהודים לגאלה השלמה וכמעט ששומעים את פעמי המשיח. אלא שהתקנה הגדולה נכזבת שוב, והתחושה היא שיש משהו שעדנו חסר ועוד לא נעשה.

מהו הדבר שבידינו לעשות?

שאלה זו שאל ה"חפץ חיים" את רבי בנאימין הצדיק, המגיד מראדין, פאשר הגיע לבקר בביתו. ה"חפץ חיים" נאנח ואמר: "אוי וי, ר' בנאימין, מה יהיה? גלות כה ארכה, לילה כה חשוך!"

ענהו המגיד: רבי, אמשל לפניכם משל.

במהלך הדרך קושה יצאו כמה בעלי בתים לנסיעה ארצה, הנמשכת כמה ימים, מפטרבורג לאודסה. הואיל ובעצומו של הדרך ירדו שלגים כבדים, הם שכרו עגלת שלג מזיכדת שנקראת 'שליטין', אשר נרתמה לשני סוסים בריאים וזקוקים. הם עצמם התכוננו לכפור העז, והתעטפו במעילים כבדים.

העגלון יצא לדרך בתחלת הלילה. בתוך העגלה אמרו הנוסעים קצת תהלים, שוחחו ביניהם והעבירו באפן זה כמה שעות. אחר כך הוציאו קצת יי"ש כדי לחמם את העצמות, וכלם שתו והתחממו ונרדמו בזה אחר זה.

בינתיים האיר הבקר, אה הנוסעים נותרו רדומים. בעונה זו של השנה שעות האור הן מועטות, כך יצא שהנוסעים שישנו חזק במשה יותר משתים עשרה

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

ה"חפץ חיים" וצ"ל

שעות, והתעוררו פאשר שוב החשיף היום. אמרו קצת תהלים, שוחחו כמה שעות, הוציאו יי"ש ושתו, ונרדמו במהלך כל היום. כשהתעוררו לבסוף משנתם - שרר בחוץ חשך מחלט.

תהו הנוסעים וקבלו לפני העגלון: מה קורה כאן? איך יתכן שהלילה ארץ כל כך ואינו נגמר לעולם!? השיב להם העגלון: על איזה לילה ארץ אתם מדברים? עבר יום אחד, עברו יומים - הפעיה שלכם היא שישנתם בימים הללו...

סים המגיד: על כך אמר הנביא ישעיה "שמר מה מליל, אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיני שבו אתיו" (ישעיה כא, יא-יב) - שואלים אנו את הקב"ה, שהוא שומר ישראל: "שמר מה מליל"

- למה זה הלילה והגלות כה ארפים הם? והשומר עונה: "אתא בקר" - כבר היה בקר, כבר היו כמה וכמה הודמניות לגאלה, אך אתם אחרתם את הבקר "וגם לילה" - וכבר בא לילה חדש.

ומה העצה לזה?

היא מתבארת בהמשך הפסוק "אם תבעיון בעיו" - עליכם להתפלל, כפי שמפרש רש"י שם: "אם תבקשו בקשתכם למהר הקץ", וכן "שבו אתיו" לשוב בתשובה.

הרי לנו כי במשך שנות הגלות הארכות היו כמה הודמניות שהמשיח כבר היה בפתח - והחמצנו את בואו!

מה היה חסר בכדי שיתגלה? תפלה, בקשה. עוד קצת תפלות וזעקות - והיינו נושעים!

לו היו מבינים באותה תקופה אלו שבין כה וכה התפללו, שעם קצת מאמץ נוסף המשיח היה בא - בודאי היו עושים את המאמץ הזה. אלא שלא האמינו בכחם, ועל כן לא נושענו.

ומי יודע אם שעה זו בדיוק אינה עת רצון. יתכן שגם עתה, אם אתה תאזר חיל, תכונן את לבך ותבקש ותפציר מה' יתברך שיגאלנו - נזכה עתה לגאלה השלמה.

בדיניו הדבר!

(מתוך הספר החדש על עניני תפילה - "אוחילה לק-ל")

ביד ה' להפך ברגע את הכל

ה"חזון איש" וצ"ל אומר, שכאשר האדם נתקל במקרה, אשר לפי נהג העולם צפויה ממנו סכנה, מדרכי הטבע הוא לפחד.

אדם חלש באמונה עשוי לשכח ש"אין המקרה אדון לנו", ואין דבר המונע מה' להושיע אותו גם במצב שנגררה הכי גרוע. אולם אדם הבוטח בה' גם בשעה קשה, מחזיר בלבו את האמת כי אין לפניו שום פגע רע מיד המקרה. הכל מאתו יתברך, בין לטוב ובין למוטב.

עצם האמונה והבטחון בבורא העולם שעושה הכל לטובה, מפיגים את הפחד והחששות. על ידי כן מחזק

האדם את עצמו באמונה ובצפייה לישועה, מתוך ידיעה שאין לפניו נטיה לרעה יותר מנטיה לטובה, שהרי ביד ה' להפך ברגע את כל הנסבות והכל לשתנה לטובה.

לפי זה - אומר רפי אריה שכטר וצ"ל - גם אם נראה לעין שאדם נוטה חלילה למוות, והרופאים אומרים שיש תשעים אחוז שהחולה ימות - זו לא השערה נכונה, משום שביד ה' להפך את הכל במאה אחוז לטובה. אין מקרה ואין טבע, מה שהקב"ה גזור - זה מה שקורה בעולם. כפי שאנו רואים לא פעם את מעשי ה', כשהרופאים לא צודקים בהשערותיהם.

לא אחת אנו רואים אנשים נוסעים ברכב המתקדם במהירות. נראה שבעוד רגע הוא מתנגש חזיתית ברכב הבא ממול. אבל הם כלל אינם פוחדים, משום שהם יודעים שהמחזיק בהגה ושולט בו, עומד להסיט את הרכב ברגע הנכון ולמנע את ההתנגשות. גם כשנראה שתשעים אחוז שעומדת להיות תאונה, די בהטיה ועירה של ההגה, והכל בא על מקומו בשלום. בדומה לכך, אנו יודעים כי מי שמחזיק את ההגה של העולם הוא בורא העולם. הוא כל יכול, והוא שולט על הכל, ויכול בכל רגע לשנות את המצב, להציל את האדם ולהפך הכל לטובה.

מאחר שהכל בידי ה' ותמיד יש סכוי לשנוי לטובה, עלינו להתפלל אל הקב"ה ולהתחנן לפניו שיושיענו. אבל התפלות צריכות לבוא בלא שנססה חלילה להכתיב לקב"ה מה לעשות ואיך לעשות. הקב"ה יודע יותר מאתנו מה טוב בשבילנו. לכן כאשר אדם מתפלל ומתפלל ובקשתו אינה נענית, עליו להבין שפרגע טוב בשבילו שבקשתו לא תענה.

אמנם על האדם להתפלל, משום שיתכן שחסרה לו זכות התפלה הזאת, כדי להפך את מצבו לטובה. אבל אם תפלתו לא נענתה, עליו להיות סמוך ובטוח שהקב"ה יודע מה טוב לו, וכל מה שה' עושה - הוא לטובה, כפי שנאמר בפסוק: "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, מ-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד).

(מתוך הספר החדש על עניני תפילה - "אוחילה לק-ל")

בְּדָרָה רַבּוֹתָנוּ

מָזָה וּמָזָה אֵל תַּנַּח יְדָה

תְּקוּפָה קִשָּׁה עוֹבְרַת עַל הַעַם הַיּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ. שׁוֹנְאֵנוּ נִשְׂאוּ רֹאשׁ, חֲרָבִים שְׁלוּפָה בְּיָדָם, וְהֵם שׁוֹפְכִים דָּם נְקִי בְּרֹאשׁ חוֹצוֹת. כִּי צִדַּד יֵשׁ לְהַתְנַהֵג בְּעַת שְׂכָזוֹ?

שָׁח מְרוֹן קַמִּיָּה גִיסוֹ, הָרַב זִילְבֶּרְשֵׁטַיִן:

נֹאמֵר בְּפֶסוּק (קֹהֶלֶת ז', יז-יח): "אֵל תִּרְשַׁע הֲרַבָּה וְאֵל תְּהִי סָכֵל לְמָה תִּמּוֹת בְּלֹא עֵתָהּ. טוֹב אֲשֶׁר תֵּאָחַז בְּזָה וְגַם מָזָה אֵל תַּנַּח אֶת יְדָה, כִּי יֵרָא אֱלֹקִים יִצְאָ אֶת כְּלָם."

מִכְּרֵשׁ הַ"מְצוּדוֹת דָּוִד": "אֵל תִּרְשַׁע הֲרַבָּה" - אִם בָּא לְהַדְבֵּר הַמַּחְרִיד, אֵל תִּחְרַד יוֹתֵר מִדָּאִי וְלֹא תִבְלָבֵל דַּעְתָּהּ. וְאֵל תְּהִי סָכֵל" - לְבִלִּי הֲרַגִּישׁ כְּלוֹם בְּדָבָר הַמַּחְרִיד. 'לְמָה תִּמּוֹת בְּלֹא עֵתָהּ' - לְמָה תַעֲשֶׂה כְּזוֹת אֲשֶׁר בְּעֵבֹרֵם תִּמּוֹת בְּעוֹד שְׁלֹא נִשְׁלַם יְמִיָּה. כִּי הַחֲרִיד בְּיוֹתֵר הֵנָּה הַחֲרִידָה מִמִּיתוֹ, וּמִי שְׂאִינּוּ מְרַגִּישׁ כְּלוֹם, וְאִינּוּ נִשְׁמָר מִדְּבַר הַמַּחְרִיד, הַמְּנוֹת נִכּוֹן בְּיָדוֹ. 'טוֹב וְגו' - ר"ל לְהַחְרִיד מִדְּבַר הַמַּחְרִיד. 'וְגַם מָזָה וְגו' - ר"ל לְאִמְץ הַלֵּב לְבַל יִרְגִישׁ הֲרַבָּה לְהַטְרִיד בְּיוֹתֵר. 'כִּי יֵרָא אֱלֹקִים' - מִי שֶׁהוּא יֵרָא אֱלֹקִים הוּא יוֹצֵא יָדֵי

שְׁנֵיָהֶם. מַעַט לְהַחְרִיד וּמַעַט לְאִמְץ הַלֵּב, כִּי הַחֲרִיד בְּיוֹתֵר הוּא כְּאִלוֹ מַסִּיר בְּטַחֲוֹנוֹ מֵה', וּמִי שְׂאִינּוּ מְרַגִּישׁ כְּלוֹם הוּא כְּאִלוֹ אִינּוּ חוֹשֵׁשׁ עַל גְּזֵרַת הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁלַח עֲלָיו הַחֲרִידָה."

כְּלוֹמֵר, מִי שְׂאוּחֵז בְּאֶחָד מִשְׁנֵי הַקְּצוּוֹת גּוֹרֵם לְקַצוֹר יְמָיו וְיָמוֹת טָרֵם וְזִמְנוֹ. בְּקִצָּה הָאֶחָד - מִי שֶׁחֲרִיד בְּיוֹתֵר, הַחֲרִידָה מִמִּיתָה אוֹתוֹ. וְלֹא זוֹ בְּלִבְדָּה, אֲלֹא הִרְיָהוּ חוֹטֵא בְּחַטָּא נוֹסֵף שֶׁל חֶסֶר אֲמוּנָה בְּהַקְּב"ה. וּבְקִצָּה הַשְּׁנֵי - מִי שֶׁנּוֹתֵר אֲדִישׁ לְגַמְרֵי, מִן הַסֵּתֶם גַּם אִינּוּ נוֹהֵר וְאִינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִגְּזֵרוֹת הַקְּב"ה, הַמְּנוֹת נִכּוֹן בְּיָדוֹ.

אָדָם הַמִּתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה בְּהַשִּׁי"ת רוֹאֵה בְּכָל הַעוֹבֵר עֲלָיו גַּם מִשְׁמַיִם, וְהִרְיָהוּ מוֹדָה לְהַשִּׁי"ת עַל כָּל דְּבַר וְדָבָר. הוּא יוֹדֵעַ שְׁאֱלֹקִים לֹא חִיב לַעֲשׂוֹת לוֹ מְאוּמָה, וּמִמִּילָא כָּל טוֹבָה הַנַּעֲשִׂית עִמּוֹ הִיא בְּכַחֲזִינֵת גַּם.

חַזִּיק בְּכַחֲזוֹן וְרַגְשׁוֹת הַדוֹקִיָּה לְהַשִּׁי"ת - זֶה מַה שְׂדָרִישׁ מֵאֲתָנוּ בְּעַת הַזֶּה. לְדַעַת שְׁהַקְּב"ה מְחוֹלֵל עִמָּנוּ נְסִיִּים, גְּלוּיִים וְשְׂאִינָם גְּלוּיִים, וְיֵשׁ לָנוּ עַל מִי לְהַשִּׁעוֹ, וְלִמֵּי לְהוֹדוֹת.

(מֵתוֹק הָאוֹר - פְּנִינֵי הַגֵּר"ח)

מְרוֹן הַגָּאֹן רַבֵּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי זְצוּק"ל

אלו הִיָּה הַקֶּב"ה פּוֹקֵחַ אֶת עֵינָיו, כְּפִי שֶׁנִּפְקְחוּ עֵינֵי הַנַּעַר, הֵינּוּ רוֹאִים כִּי הָעִיר בְּנֵי בְּרַק וְכָל מְרַכְּזֵי הַתּוֹרָה מְקַפֵּים בְּמִלְאָכֵי אֵשׁ וּבְחֻמוֹת בְּצוּרוֹת וְחֻקוֹת! וּמָה הֵן הַחֻמוֹת הַלְלוּ? מִיִּלְיוֹנֵי הַמְּשַׁנְיֹת וּמֵאוֹת אֲלֵפֵי דְפֵי הַגְּמָרָא שֶׁנִּלְמְדוּ בְּבֵתֵי הַמְּדַרְשׁ וּבִישִׁיבוֹת שֶׁבְּבְנֵי בְּרַק – הֵם הֵם שִׁמְנְעוּ בְּעַד הַסְּקָאדִים מִלְּהַכְנֵס לְעִיר, הֵם כְּדֹגְמַת צְבָאוֹ שֶׁל אֱלֹהִים.

וְהַ כֹּהֵה שֶׁל תּוֹרָה! בְּזֻכֹּת לִזְמַנֵּי הַתּוֹרָה נִצַּל הַמְּקוֹם כְּלוֹ.

בְּחַיֵּי מְרוֹן הַרְבֵּ שָׁה, אָמַר פֶּעַם מְרוֹן הַגָּרָאִי"ל שֶׁשְׁיִינְמֵן לְרַבֵּי אֲלֵיהֶוּ מִן, שֶׁהֵנָּה **בַּעַל הַטּוֹרִים** כּוֹתֵב בְּתַחֲלֵת חֲמֵשׁ דְּבָרִים (א, ג): "בְּאַרְבָּעִים. ב' בְּמִסְוֶרָה - וְיִהְיֶה בְּאַרְבָּעִים, 'מִגֵּן אִם יִרְאֶה וְרִמַּח בְּאַרְבָּעִים אֲלֵף בְּיִשְׂרָאֵל" (שׁוֹפְטִים ה, ח). לֹא מִן: אִם יִהְיֶה תַלְמִיד חֶכֶם אֶחָד בֵּין אַרְבָּעִים אֲלֵף - אִין צְרִיכִים לֹא מִגֵּן וְלֹא רִמַּח, כִּי תַלְמִיד חֶכֶם מִגֵּן עֲלֵיהֶם מֵאוֹיְבֵיהֶם (תְּנַא דְּבֵי אֲלֵיהֶוּ רַבָּה פֶּרֶק י). דְּאִירֵי הֵתֵם בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר 'לְבֵי לְחֻקֵּי יִשְׂרָאֵל', וְהֵכָא נִמְי כְּתִיב בְּתַרְיָה (פְּסוּקַת ה) עֲנִין הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר: 'הוֹאִיל מִשָּׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה".

וְהֵנָּה - כֶּה אָמַר הַגָּרָאִי"ל - בְּבְנֵי בְּרַק יֵשׁ אֶת הַגְּרָאִי"מ שֶׁהוּא וְאֶת הַגָּר"ח קִנְיָבְסְקִי, נִמְצָא שָׂרֵב תּוֹשָׁבֵי בְּנֵי בְּרַק מוֹגְנִים.

כְּשֶׁפָּרַח הַגָּר"א מִן אַחַר כֶּה אֶת הַדְּבָרִים לְמָרוֹן, לֹא זָעוּ פְּנֵיו לְחֵיב אוֹ לְשִׁלְיָה.

בְּזֻכֹּת הַתּוֹרָה

אָמַר מְרוֹן הַגָּאֹן רַבֵּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי לְרַבְנֵי קִנְיָבְסְקִי, כִּי בְּזִמְנֵוּ הַבְּטִיחַ דָּוִד, ה"חֲזוֹן אִישׁ", כִּי בְּבְנֵי בְּרַק לֹא תִפְלְנָה פְּעֻצוֹת כָּלֵל, וְהוּא סְמוּךְ וּבְטוּחַ בְּהַבְטָחָה זוֹ.

"וּמָה לְגַבֵּי יִתְרַ רַבְּוֵי הַתּוֹרָה?" הַקְּשָׁתָה.

לָקַח רַבֵּי חַיִּים אֶת סֵפֶר מְלָכִים ב', פִּתְחוּ בְּפֶרֶק ו', וְהִרְאָה לְרַבְנֵי אֶת תְּכוֹן הַדְּבָרִים. בְּפֶרֶק זֶה מְסַפֵּר כִּי מֶלֶךְ אָרַם רָצָה לְהַרְגֵּ אֶת יְהוֹרָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. הוּא בְּדָק הֵיכֵן הוּא נִמְצָא, אֲבָל בְּכָל פֶּעַם שֶׁשָּׁם לוֹ מֵאָרֶב - עֹזֵב יְהוֹרָם אֶת הַמְּקוֹם וּמִן קֶצֶר לְפָנָיו כֵּן.

"וַיִּסְעֶר לֵב מֶלֶךְ אָרַם עַל הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל עַבְדָּיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַלּוֹא תִגִּדוּ לִי מִי מִשְׁלָנוּ אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל (מְלָכִים ב, ו, יא) – מִי הוּא זֶה הַבּוֹגֵד בִּי, וּמִגְלָה בְּכָל פֶּעַם לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת תְּכַנְיֹתָיו?"

"וַיֹּאמֶר אֶחָד מֵעַבְדָּיו, לֹא אֲדַנִּי הַמֶּלֶךְ, כִּי אֲלִישַׁע הִנְבִּיא אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל יִגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבַר בְּחֹדֶר מִשְׁכַּבְּךָ".

מֶלֶךְ אָרַם הַחֲלִיט לְתַפֵּס אֶת אֲלִישַׁע הִנְבִּיא, שֶׁמִּסְעֵעַ לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִגְדוּ, וְלִהְרֵגוֹ. נֹדַע לוֹ כִּי אֲלִישַׁע נִמְצָא בְּדַתָּן - "וַיִּשְׁלַח שָׁמָּה סוֹסִים וָרֶכֶב וַחֲמִיל כְּבֹד וַיָּבֹאוּ לִילָה וַיִּקְפּוּ עַל הָעִיר, וַיִּשְׁכַּם מִשְׁרַת אִישׁ הָאֲלֵקִים לְקוֹם וַיִּצָּא וְהִנֵּה חֵיל סוֹבֵב אֶת הָעִיר וְסוֹס וָרֶכֶב וַיֹּאמֶר נַעְרוּ אֵלָיו אֵהָה אֲדַנִּי אֵיכָה נַעֲשָׂה?"

נַעְרוּ שֶׁל הִנְבִּיא, נִתְקַף בְּפַחַד עֲצוּם - הוּא רָאָה וְהִבִּין כִּי לְכַאוֹרָה הַמְּצָב אֲבוֹד וְצַעֲקָה: "אֵהָה אֲדַנִּי אֵיכָה נַעֲשָׂה", מָה יִהְיֶה כָּאֵן!?"

אֲבָל אֲלִישַׁע מְרַגְעוֹ: "וַיֹּאמֶר אֶל תִּירָא אֶל רַבִּים אֲשֶׁר אֲתַנּוּ מֵאֲשֶׁר אוֹתָם" – הַצָּבָא שְׁלֵי גְדוֹל הַרְבֵּה יוֹתֵר וְחֻק יוֹתֵר מֵהַצָּבָא שְׁלֵהֶם, לְכֵן אִין לָהּ מָה לְפַחַד כָּלֵל. וְאִין אֲלִישַׁע מִתְפַּלֵּל אֶל ה' וּמִבְּקָשׁ: "ה' פִּקַּח נָא אֶת עֵינָיו וְרָאָה", וְאִין נַעֲשָׂה הַנֵּס - "וַיִּפְקַח ה' אֶת עֵינֵי הַנַּעַר וַיִּרְא וְהִנֵּה הָהָר מְלֵא סוֹסִים וָרֶכֶב אֵשׁ סְבִיבַת אֲלִישַׁע".

לְאַחַר מִכּוֹן הַתְּפִלָּה אֲלִישַׁע אֶל הַקֶּב"ה שִׁיפָה אֶת גְּדוּדֵי אָרַם בְּסַנּוּרִים. הוּא תַעֲתַע בָּהֶם, וְהוֹבִיל אוֹתָם אֶל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּשָּׁב בְּשׁוּמְרוֹן.

"מִי הֵיָּו הַמְּלָאכִים שֶׁהִקְפּוּ אֶת אֲלִישַׁע וְאֶת נַעְרוֹ?" – שָׁאַל רַבְּנוּ - "מִיִּלְיוֹנֵי מְגִלוֹת הַקֹּדֶשׁ וְדְבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁלְּמַד אֲלִישַׁע!"

מֶרֶן הַגְּרָא"ל שְׁטֵינְמַן וְצוֹק"ל

הָאֲפָשְׁרוּת לְעִשׂוֹת זֹאת. בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁהִכְרִיזוּ אַחֲיֵינוּ שׁוֹנְאֵינוּ וּמְנַדִּינוּ בְּעֶרְפָּאוֹתֵיהֶם שָׂאִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זְכוּת לְכָל מִי שֶׁחָפֵץ לְהַקְדִּישׁ עַצְמוֹ לַתּוֹרַת ה' וְעֹבְדוֹתָ לְעִשׂוֹת זֹאת - אֶבֶד חֶלֶק גָּדוֹל מִזְכוּת הַתּוֹרָה וְהַגְּנָתָהּ. כְּשֶׁנֶּאֱבָדְתָ הַגְּנָה זוֹ - הִנְנוּ נִמְצָאִים רַח"ל בְּסַכְנָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שֶׁיְכוּלָה לְהִיּוֹת! עַד כָּאן דְּבָרֵינוּ. מִכַּח הַנְּחָה זוֹ, הוֹרָה רַבְּנוֹ וְצוֹק"ל בְּעֶצֶם יְמֵי הַמְּלַחְמָה לְאַחַד הַר"מִים הַחֲשׁוּבִים שֶׁהִזָּה צְרִיךְ לְנִסְעַ לְמִסַּר שְׁעוּרִים בִּישִׁיבָה חֲשׁוּבָה בְּדָרוֹם, בְּמִסְגֶּרֶת תַּפְקִידוֹ לְחֹזֵק וּלְרוֹמֵם אֶת בְּנֵי הַישִׁיבָה. הוּא שָׂאֵל אֶת רַבְּנוֹ אִם מִתֵּר לוֹ לְנִסְעַ לְשָׂם, וְנִעֲנָה בְּזֶה הַלְּשׁוֹן: "הָעֲרָבִים מִפְּחָדִים מִמֶּנּוּ, אֵתָהּ יְכוּל לְנִסְעַ".

פִּי הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּאַמֶּת, נִקְרָא עָלָיו שֵׁם ה' - וְיִרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלָיָהּ וְיִרְאוּ מִמֶּנּוּ".

סֵפֶר אוֹתוֹ ר"מ דְּבַר מִפְּלֵא מְאֹד, פִּי בְּאוֹתָם יְמִים וְשְׁעוֹת שְׁנִסְעַ בְּמִסִּירוֹת וְשָׁהָה בְּתוֹךְ הַישִׁיבָה, אָמַר שְׁעוּרִים וְדַבֵּר עִם הַבַּחֲוָרִים בְּלִמּוּד, לֹא הִיָּתָה אֶפְלוּ אוֹעֲקָה אַחַת!

(מתוק האור - פניני הגרא"ל שטיינמן וצוק"ל)

וְלֹא רַק בְּבִנְי בָּרַק...!

אֲבָרָה מִתַּל אֲבִיב הִגִּיעַ אֵלָיו בְּאוֹתָם יְמִים בְּשִׂאָלָה: הוּא בְּעַל תְּשׁוּבָה הַמְּאָרְגָן בְּעִירוֹ שְׁעוּרֵי תּוֹרָה, שֶׁהֵם מִן הַדְּבָרִים שֶׁצָּרִיכִים תָּמִיד חֹזֵק (בְּרִכּוֹת לֵב ע"ב), וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בִּימֵי מִתַּח וּנְפִילַת הַטִּילִים, כְּאִשֶּׁר אֲנָשִׁים פּוֹחֲדִים לְצִאת מִבְּתֵיהֶם בְּאוֹתָם וּמְנִים. כִּעֵת הוּא חוֹשֵׁשׁ וּמִתְלַבֵּט אִם לְעֹזֵב אֶת הָעִיר שְׁמִינָה מִטְרָה עֲקָרִית לְטִילֵי הָאוֹיֵב, וְלַעֲבֹר לְבִנְי בָּרַק? עֲנָה לוֹ מֶרֶן: "אִם זֶה עֲסוּקָה, אִין לָךְ מִמָּה לְפַחַד. תּוֹכַל לְהַשְׂאֵר לְבִטָּח בְּתַל אֲבִיב", וְהוֹסִיף לְבָרְכוֹ בְּפִסּוּקִים מִמְּזוֹר צ"א בְּתַהֲלִים - "לֹא תֵאָנֶה אֵלָיָה רְעָה וְנִגַע לֹא יִקְרַב בְּאַהֲלָה".

(מתוק האור - פניני הגר"ח קניבסקי וצוק"ל)

בְּלֵי זְכוּת הַתּוֹרָה - אֲנַחְנוּ כָּאֵן בְּסַכְנָה

בְּקִיץ תַּשַׁע"ד, בְּעֵת שֶׁהַתְּנַהֲלָה הַמְּלַחְמָה בְּעֵזֶה ["צוֹק אֵיתוֹ"], נִחְתוּ אֶלְפֵי טִילִים עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וּבַחֲסָדֵי שָׁמַיִם הָיוּ רַק פְּגִיעוֹת מוֹעֲטוֹת.

בְּאוֹתָם יְמִים נִשְׂאֵל מֶרֶן הַגְּרָא"ל שְׁטֵינְמַן וְצוֹק"ל עַל מָה עֲשָׂה ה' כִּכָּה לְאֶרֶץ הַזֹּאת. הוּא וְהַשִּׁיב: אִם כִּי אִין אֲתַנּוּ מִי שֶׁיְכוּל לְהַעֲיִד עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ דְּרַכֵּי שָׁמַיִם, אֶבֶל עֲלֵינוּ לְהַתְּבוּנָה בְּנַעֲשֵׂה וְלִרְאוֹת, כִּי בְּעֶצֶם, כָּל קִיּוּמֵנוּ בְּאֶרֶץ הַקִּדְשׁ כְּלוּ אִינוּ בְּדַרְךָ טְבַעֲיִת כְּלָל. בְּהִיּוֹתֵנוּ מְקַפִּים בְּמִילִיוֹנֵי שׁוֹנְאִים בְּנַפְשׁ, אִשֶּׁר כָּל חֶפְצֵם הוּא: "אֲמָרוּ לְכוּ וְנִכְחִידֵם מִגּוֹ", וּמִבְּחִינָה טְבַעֲיִת יֵשׁ בִּיכְלֹתָם לְעִשׂוֹת זֹאת, וְכָל רִגַע שְׁעוֹבֵר בְּלֵי פְּגַע - הוּא כְּלוּ מִתּוֹךְ שְׁמִירַת הַשִּׁי"ת הַשּׁוֹמֵר עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

כְּדִי לְזַכּוֹת לְשְׁמִירָה זוֹ, נִדְרָשֶׁת זְכוּת הַתּוֹרָה, אִשֶּׁר רַק הִיא בְּלִבָּד מִגְּנָא וּמִצְלָא, וְ"אֲנִי חוֹמָה" - זוֹ תּוֹרָה, 'וְשָׂדֵי כַּמְגִדְלוֹת' - אֵלוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים".

עַד הַיּוֹם שָׁבוּ פְּרָצָה הַמְּלַחְמָה, הִיָּתָה בְּאִפְן רִשְׁמֵי זְכוּת לְכָל מִי שֶׁחָפֵץ לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

בדרך הפרשה

חיוב מיתה בעוון אי נשיאה בעל
והכל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהו וישע
ה' אל הכל ואל מנחתו (ד, ה)

הכל היה קדש קדשים, הוא הביא מנחה לה' מן המבקר שבמבקר - "מבכרות צאנו ומחלבהו", והתורה מעידה שמנחתו הייתה רצויה לפני ה' - "וישע ה' אל הכל ואל מנחתו". ומדוע אפוא נגזרה עליו מיתה?

אומר ה"פלי יקר", שהסבה שנגזרה עליו מיתה היא, משום שהוא לא התעורר מעצמו להביא את הקרבנות, וכמו שמשמע מן הכתוב: "והכל הביא גם הוא", דהיינו, שראה את קזן מביא את קרבנו ועשה כמוהו.

אך הטעם הזה קשה, וכי בגלל שאדם אינו מתעורר מעצמו אלא לומד מן הזולת הוא מתחייב מיתה?

אומר רבי אליהו ברוה פינקל, כי המשגים של קזן והכל היו אחרים לגמרי מהמשגים שלנו. קזן והכל היו בפלטרין של מלה, הם היו בבריאת העולם, חיו בעולם שלם ומתקן. בעולם כזה, התביעה על האדם גדולה הרבה יותר, וגם על דברים דקים שבדקים מתחייבים מיתה.

והוא מוסיף ומביא פרוש בשם האר"י ז"ל שהביא בשם הזהר הקדוש, שהסבה שהכל התחייב מיתה היא משום שהוא התרומם על ידי הקרבן למעלה נשגבה כל כה, עד שהוא הציץ בכבודו של הקב"ה, ומצאנו שמתחייבים על כה מיתה.

והוא מביא הסבר נוסף בשם גורי האר"י ז"ל: התביעה על הכל הייתה על כה שהוא ראה שפניו של קזן נפולות מכה שה' שעה אל מנחתו של הכל ולא שעה אל מנחתו של קזן, וכפי שמעידה התורה: "ויחר לקזן מאד ויפלו פניו", אך הכל העלים עינו מצערו של אחיו ולא שאל אותו למה נפלו פניו. אתה רואה את

אחיה שרוי בצער, איך אתה יכול להתעלם מצערך? מדוע אתה לא מנסה להקל עליו?

צא ולמד ממדותיו של מקום. לאחר שהקבה לא שעה אל מנחתו של קזן וחרה לקזן מאד על כה פנה אליו הקב"ה ושאל אותו: "למה חרה לך ולמה נפלו פניו". ורק לאחר מכן הוא מדבר אתו על אפן התשובה. הכל לא נשא בעל עם חברו, ועל הפגם הזה שבמדות הוא התחייב מיתה!

ואכן, מצאנו שמתחייבים מיתה על פגם במדות טובות, שהרי זה היה עוונם של עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, "שלא נהגו כבוד זה בזה" (יבמות סב ע"ב).

אתם צריכים לקומם ולהעמיד את העולם אחריכם, ואם אין לכם שלמות המדות - אין לכם זכות קיום! בספר "רמתיים צופים" על ה"תנא דבי אליהו", הביא בשם הרבי רבי בונים מפשיסחא זצ"ל, שאם אדם מקבל את חברו בסבר פנים יפות, באותו יום עסקיו מצליחים.

אתה מחפש סגולות להצלחה בעסקים? הנה! תאיר פנים לאולת. מגיע אדם זר לבית כנסת - תאיר לו פנים, תקבל אותו בסבר פנים יפות. אם תעשה כן, תראה את עסקיך מצליחים.

יהודי מארצות הברית עלה לארץ ישראל והתישב בשכונת בית וגן בירושלים. אברהם מהשכונה קבל את פניו במאור פנים והביא לו רשימה של כל בתי הכנסת בבית וגן, פרוט של המגזינים והשעורים בכל בית כנסת, זמני התפלות והשעורים.

היהודי התפעל מאד מקבלת הפנים המיוחדת הזו. הוא הגיע מרחוק, המקום זר לו, הוא לא מכיר את השכונה, והנה טורחים כל כה עבורו כדי לסייע לו למצא את בית הכנסת ואת שעורי התורה המתאימים לו.

חלף זמן, וילאט לאט הייהודי הסתגל לשכוננה. לְיָמִים חלה ל"ע בנו של אותו אברה, והיה צריה להטיס אותו לארצות הברית. עסקנים מהשכוננה אספו כסף לממון ההוצאות הרפואיות הגדולות, אך עדן היה חסר סכום כסף רציני.

ואז נודע הדבר לאותו יהודי. בלי אמר ודברים יצר קשר עם העסקנים ונטל על עצמו להשלים את מלא הסכום החסר.

כאשר האברה היה קבל את פניו של התושב החדש בהושטת עזרה, הוא, כמוכן, עשה זאת לשם שמם ולא חשב על איזו תועלת אישית שתצמח לו. אבל זה שכרה של הסברת פנים לאילת! הוא האיר פנים לאילת, ומדה כנגד מדה ה' האיר לו פנים.

רבי חיים ברים זצ"ל היה אומר: הבקשה הגדולה ביותר שעם ישראל מבקשים מהקב"ה היא הבקשה בברכת המזון שבה אֲנַחֲנו אומרים: "הרחמן הוא יתפאר בנו לנצח נצחים". מתי ה' מתפאר? "ישמח ה' במעשיו" (תהלים קד, לא). ונאמר (דברי הימים א טז, כז): "עז וחדנה במקומו", כשהקב"ה במקום שלו

- תמיד יש רק שמחה.

אומר ה"פלי יקר": בסוף הפרשה נאמר (ו, ה-ו): "וירא ה' כי רעה רבת האדם... ויתעצב אל לבו". לא מצינו בטוי חריף כזה בשום מקום אחר. הקב"ה הוא מקור השמחה בעולם, ומתי היתה עצבות לפניו? כשהדור משחת במדות, כשאין הארת פנים זה לזה. בסוף תפלת שמונה-עשרה אנו אומרים: "שים שלום טובה וברכה... וברכנו אבינו כלנו יחד באור פניה, פי באור פניה נתת לנו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ורחמים ברכה ושלום". רשימה ארפה של כל סוגי הברכות. ומתי זוכים לכל זה? כשיש הארת פנים. שאלו את מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל: היכן מתפללים על שדוכים? והשיב: בברכת כהנים - "יאר ה' פניו אליה ויחנה". כאשר יש הארת פנים של הקב"ה, הוא יתן לה חן, וכה יבוא השדוה. ובמה הפל תלוי? במה תלוי כל הבית שיקימו אחר כך? בהארת פנים.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ